

GAZDASÁGI
VERSENYHIVATAL
VERSENYTANÁCS

☒ 1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

☎ 472-8864 ☎ Fax: 472-8860

Vj-128/2004/23.

Ikt. Sz.:

A Gazdasági Versenyhivatal versenytanácsa a **Túrkeve Város Önkormányzata** (Túrkeve) és **Finta Sándor** egyéni vállalkozó (Túrkeve) eljárás alá vontakkal szemben versenykorlátozó megállapodás miatt indult eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

határozatot.

A Versenytanács az eljárás alá vontak közötti megállapodást a versenykorlátozó megállapodásokra vonatkozó törvényi tilalom alól mentesíti 2008. május 31-ig.

A határozat ellen a kézhezvételtől számított 30 napon belül a Fővárosi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatalnál előterjesztett keresetnek van helye.

I. A versenyfelügyeleti eljárás megindítása

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) a a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 70. §. (1) bekezdése alapján 2004. augusztus 8-án hivatalból indított vizsgálatot annak megállapítására, hogy az eljárás alá vont Túrkeve Város Önkormányzata (a továbbiakban: önkormányzat) és Finta Sándor szobrászművész egyéni vállalkozó (a továbbiakban: Finta) között létrejött megállapodás versenykorlátozó-e, ezáltal megsértve a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló többször módosított 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tptv.) 11. §-ában foglalt rendelkezéseket.

II. Az eljárás alá vontak

2. Túrkeve Város Önkormányzata Túrkeve - mint közigazgatási egység - önkormányzati feladatainak ellátására hivatott testület. Az önkormányzat közhatalmi feladatait és működését a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény alapján látja el. Az önkormányzat működésével és feladataival kapcsolatos kiadásainak egy részét központi állami forrásokból fedezi, egy másik részét pedig helyi bevételekből. Feladatai állátásához bizonyos vagyonnal is rendelkezik. Az önkormányzat kizárólagos tulajdonában van néhány vállalkozás. Ilyen a Túrkevei Vízmű és Városgazdálkodási Kft. is. Az önkormányzat üzleti nyereségszerzésre irányuló vállalkozói tevékenységet nem végez, ilyen vállalkozásban nem érdekelt. A Polgármesteri Hivatal eszközeinek szabad kapacitását kihasználva az önkormányzat 161 ezer forint bevételre tett szert 2003-ban. (Lásd erről a Vj-128/2004/6/11. számú iratot.)

3. Finta Sándor szobrászművész egyéni vállalkozó köztéri szobrok alkotása mellett alapvetően műkőkészítéssel és kapcsolódó szolgáltatások nyújtásával foglalkozik. Évtizedek óta foglalkozik temetői kultúrával. 1987-ben a túrkevei Vénkerti és Ducza temetők egységes képi megjelenítése céljából síremlékterveket nyújtott be zsűrizésre.

III. Az eljárás alá vontak magatartása

4. Az egyéni vállalkozó Finta a túrkevei temetői kép egységesítése végett kapcsolatba lépett az önkormányzat Városgazdálkodási Részvénytársaságával, melynek eredményeként a 1994-ben elkészült a három temetkezési helyre vonatkozó beépítési terv. A koncepció lényege az, hogy a rendezési tervvel megvalósítható a temetői kapacitás optimális kihasználása, rendezett, könnyen kezelhető, tisztítható (fenntartható) sorközök jönnek létre, továbbá bizonyos esztétikai szempontok is érvényre juttathatók, technikailag biztosítható a sírhelyek megsüppedésének megakadályozása és be-, illetve kidőlése, valamint az, hogy a síremlékek egységes keretre kerüljenek fel. A beépítést a tervező-kivitelező előfinanszírozza. A terv megvalósítására a felek között együttműködési megállapodás jött létre, mert akkor a Városgazdálkodási Rt-nek még volt műköves brigádja, amely a szóban forgó munkákat el tudta végezni. A Vj-128/2004/7/3-2. számú 1994. április 11-i megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) értelmében Finta vállalta, hogy elkészíti a felépítményi alap kivitelezését. Ugyanakkor felépítmény elkészítése a felek közös kivitelezésében is történhetett. 1996. december 20-án a Megállapodást a felek módosították, mely szerint a Ducza temetői „Pünkösdpark” és a Vén temetői „Emlékpark” kivitelezési munkáit (alapfelépítmény, sírkeret, sírbolt, síremlék) a tervező Finta végezheti az elfogadott beépítési tervnek megfelelően. Ettől eltérő bármilyen építkezés a fenti parcellákban csak a tervező írásos jóváhagyásával történhet.
5. Miután a Városgazdálkodási Rt-től elvonták a temetők feletti tulajdonosi jogok gyakorlását, Finta és az önkormányzat 2001. április 20-án szerződést (a továbbiakban: Szerződés) kötöttek. A Vj-128/2004/7/3-1. számon elfekvő Szerződés értelmében az önkormányzat három működő köztemetőjéből a Vénkerti temető „Emlékpark”, és a Ducza temető „Pünkösdpark” elnevezésű parcelláiban (sírhelytábláiban) a temetkezési helyek alépítményeinek és a sírhelyek körüli járdák kizárólagos építési jogát Finta kapta meg. A Szerződés időtartama az érintett temetkezési helyek lezárásáig áll fenn. A Szerződés 4.1 pontja értelmében az önkormányzat „a temetkezési helyek al- és felülépítményeinek megépítési jogát ... a sírhelytáblák egységes arculatának megvalósítása érdekében kizárólagosan” Finta részére biztosítja. E kizárólagos kivitelezési jogért cserébe Finta a temetkezési koncepciót és az ahhoz kapcsolódó parcellázási tervet térítésmentesen készítette el az önkormányzat számára. A megállapodás célja volt - a fentiek értelmében - a temetői kép (sírhelytáblák) egységes arculatának megteremtése. A Szerződés 4.5 pontja a sírhelytáblák kialakításának egyes részleteit szabályozza. A 4.7.1 pont előírja, hogy a temetési helyet védjárdával kell ellátni a Szerződés mellékletét képező kivitelezési dokumentáció alapján. A 4.7.2 pont előírása szerint a sírhelyek felülépítményeinek megépítése szintén csak a kivitelezési dokumentációban rögzített formában és méretezéssel történhet. A Szerződés 4.7.4 pontja értelmében az emlékrész elkészítésére Finta nem szerzett kizárólagos kivitelezési jogot. Az 5.1 pont szerint a sírhelyek felülépítményének díja a kivitelezőt illetik. Az 5.5 pont szerint a felülépítmények árát a kivitelező állapíthatja meg, ám az ármeghatározás során a Szerződésben biztosított jogával vissza nem élve, a tisztességes piaci magatartás szabályait megtartva köteles eljárni. A 6. pont szerint e pont megsértése esetén a Szerződés akár érvényét is vesztheti.

6. A Szerződés 4.6.3. pontja értelmében a temetkezési hely parkosításával kapcsolatos feladatokat a fenntartó (önkormányzat) saját költségén hajtja végre. A zöldfelületek és a beépítésre váró sírhelytáblák gondozásáról szintén a fenntartó gondoskodik.
7. A Szerződés a türkevei köztemetőkből rendelkezésre álló szabad temetkezési férőhelyek számát az alábbiak szerint érintette:

	Vénkerti			Ducza			Vasúti			Összesen:		
	Emlék-park	Egyéb	Σ	Pünkösöd-park	egyéb	Σ	egyéb	Σ	Szerződéses	egyéb	Σ	
Tervezett	770	1337	2107	721	1635	2356	0	1233	1233	1491	4205	5696
Megnyitott	26	226	252	29	237	266	0	334	334	55	797	852

(Készült a Vj-128/2004/6/10. számú irat alapján.)

8. A temetőbeépítési koncepció szerzőjogi és mintaoltalmi védelem alatt áll.
9. Az önkormányzat 2000. május 1-től a köztemetőkről és a temetkezés rendjéről szóló 12/2000. (IV.20.) számú rendelete (a továbbiakban Rendelet) útján szabályozta a temetők helyi használatának, működésének, üzemeltetésének, illetve a temetések helyi rendjének kérdéseit. A Rendelet kimondja, hogy a helyi temetőkből a sírhelyeket a temetés alatt álló sírhelytáblákban folytatólagos sorrendben kell felhasználni (5. § (4) pont), meghatározza a sírhelyek méreteit (7. § (1) pont), valamint az, hogy sírbolt és síremlék állításához az önkormányzat előzetes engedélye szükséges (14. § (1) pont).
10. A Rendeletet az önkormányzat 2004. július 8-án 17/2004. (VII.8.) számú rendeletével az alábbiak szerint módosította (a továbbiakban: Módosítás): a Vénkerti temető „Emlékpark”, tovább a Ducza temető „Pünkösdpark” nevű sírhelytábláiban csak az elfogadott sírhelykiosztási terv alkalmazható, csak a Szerződésben meghatározott szerkezetű és méretű síremlék állítható, „az „Emlék- és Pünkösdpark” arculatának megőrzése érdekében a síremlék fekvő csónak alakú sírkerete csak azonos mérettel készíthető. A síremlék fekvő csónak alakú sírkerete a sírhelytábla kivitelezője által, vagy az ő írásbeli jóváhagyásával és felügyeletével készíthető. A síremlék egyéb részeit, díszítő elemeit az emeltetető bármely arra jogosult kivitelezőtől szabadon megrendelheti (1. § (2) pont). (Lásd a Vj-128/2004/6/2. számon elfekvő Rendeletet és annak Módosítását.)
11. A síremlékállítások száma Türkevén az alábbiak szerint alakult az elmúlt öt évben:

		Vénkerti			Ducza			Vasúti			Összesen:		
		Emlékpark	Egyéb	Σ	Pünkösdpark	egyéb	Σ	egyéb	Σ	Szerződéses	egyéb	Σ	
2000	Temetés												
	Síremlék									0	8	8	
2001	Temetés			61			54		21			136	
	Síremlék	1	16	17	3	8	11	0	8	4	32	36	
2002	Temetés			77			37		21			135	
	Síremlék	8**	12	20	2	16	18	0	6	10	34	44	
2003	Temetés			72			49		24			145	
	Síremlék	1	13	14	2	12	14	0	7	3	32	35	
2004*	Temetés			68			38		17			123	
	Síremlék	0	12	12	0	3	3	0	5	0	20	20	

*: 2004. novemberéig

** : Melyből 3 kripta.

(Készült a Vj-128/2004/6. számú jegyzőkönyv alapján.)

12. Nagy Sándor – helyi sírköves - Türkevén mintegy 50 sírkeretet készített 2004-ben. Az elmúlt években az általa készített sírkeretek száma hasonló nagyságrendű lehetett, ettől öttel térhetett el fel- vagy lefelé. E munkákból körülbelül 4-8-ra tette azon keretek számát, melyet Finta alvállalkozójaként készített. (Lásd Vj-128/2004/7. számú jegyzőkönyv.)

13. Finta a sírkeretet és a járdát egyszemélyes sír esetén 89.500 forintért készítette el 2004-ben. Nagy Sándor vállalkozó ugyanezt a szolgáltatást 54.625 forintért nyújtotta. Egy másik versenytárs a sírkeretet és a járdát páros sírhely esetén 80.000 forintért, egyszemélyes sírnál 70.000 forintért készítette. A Finta által felszámított díjazás tartalmazza a parkok fenntartásának (kaszálásának, gondozásának, stb.) költségét is. (Lásd a Vj-128/2004/10. és Vj-128/004/7. számú jegyzőkönyveket.)
14. Az eljárás alá vontak 2005. május 26-án közös kérelmet nyújtottak be a GVH-hoz, melyben az általuk kötött szerződés egyedi mentesítését kérték. (Lásd a Vj-128/004/7. számú iratot.)

IV. Az érintett piac

15. A Tpv. 14. §-a alapján az érintett piac a túrkevei (Vénkert, Vasúti, és Ducza temetők) síremlék építési tevékenység védjárdát is magában foglaló sírkeret, urna körüli felülépítmény és sírbolt építési tevékenységre korlátozott piaca.
16. A síremlék termékpiac és a hozzá szorosan kapcsolódó síremlék állítási szolgáltatás piaca alapvetően síremlék és sírkő készítését foglalja magában. A síremlékek kialakításuk, funkciójuk és anyaguk alapján különfélék lehetnek. A kizárólagossági joggal érintett termékek körébe a síremléket körülvevő védjárda és az azon kívüli sírkeret (urnasírhely esetén az urna körüli felülépítmény) és a sírbolt tartozik. Az al-, illetve felülépítmények önmagukban nem teljes tekinthetők teljes síremléknek, mivel emlékrész (fejrésszel és/vagy fedlapot) nem tartalmaznak.
17. A túrkevei síremlék építési szolgáltatási piacon Bihari Sándor, Finta Sándor és Nagy Sándor egyéni vállalkozók vannak jelen. 2001 júliusától Nagy Finta alvállalkozója is egyben. Nagy előtt alvállalkozóként Bihari is dolgozott Fintának – három további vállalkozó mellett. (Lásd erről a Vj-128/2004/7. számon elfekvő jegyzőkönyvet.) Távolabbi telephelyű kőfaragó is készít alkalmanként síremléket.
18. A helyi temetőekben a lakosok elsődlegesen nem új sírhelyre temetetik a halottakat, hanem jellemzően rátemetéses temetések vannak. A sírhelyparcellákban viszonylag sok előre megváltott sírhely van, azaz a lakosok a sírhelyeket sokszor évtizedekkel előre megváltják, elkészítetik a sírokat, továbbá gyakori az előre megváltott kettős sírhelybe történő temetés. Az érintett településen évente átlagosan 140 haláleset történik. Évente átlagosan 80 új sírhely megváltásra kerül sor, melyek a temetkezési szokások alapján a három túrkevei köztemető között nagyjából egyenlő arányban oszlanak meg. (Lásd ezzel kapcsolatban a Vj-128/2004/6/10. számú iratot.)
19. A helyi önkormányzatokról szóló - többször módosított - 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) és a temetőkről és a temetkezésről szóló – módosított – 1990. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Ttv.) az önkormányzatok kötelezettségeként írja elő a köztemetők fenntartását. (Ötv. 8. § (1) és (4) bekezdései és Ttv. 5. § (3) bekezdés) A Ttv. lehetőséget ad arra, hogy az önkormányzat a temető(k) üzemeltetési feladataira vállalkozással vagy vállalkozásokkal szerződést köthessenek. A Ttv. 41. § (3) bekezdése szerint a települési önkormányzat állapítja meg a temető használatának és igénybevételeinek szabályait (b pont), a sírhely méretezését, sírjelek alkalmazását (d pont) és a temetőben végzett egyéb vállalkozói tevékenységek ellátásának rendjét (f pont). A 145/1999. (X.19.) számú kormányrendelet (Végrehajtási rendelet) szabályozza a temetkezés és temetőüzemeltetés részletkérdéseit. A Végrehajtási rendelet 10. § (4) és (5) bekezdései szerint a temetők építészeti feltételei meghatározhatók, illetve a temetési helyek szélességi, hosszúsági méretét, illetve azok egymástól való távolságát elő kell írni helyi szabályzatban.

V. A vizsgálati jelentés

20. A GVH Szolgáltatási Irodájának vizsgálója felhívta a figyelmet arra, hogy az érintett parcellák sírhelyeire vonatkozó alapinformációk, így többek között a védjárdán túl a síremlékállításra vonatkozó feltételek tekintetében felvilágosítás kizárólag Finta megbízottjától kapható és ez már meghatározhatja a síremlékek állításával kapcsolatos további fogyasztói döntéseket.
21. Emlékeztetett rá, hogy a kizárólagossági jog által érintett területeken a szolgáltatási díjak magasabbak, egyes tételeknél jelentős mértékben.
22. Rámutatott arra, hogy az önkormányzat a kizárólagossági jog biztosításán keresztül a hozzátartozókkal fizeteti meg a köztemetők ezen parcelláival kapcsolatos, a jogszabályok által az önkormányzat feladatkörébe utalt munkák elvégzéséhez kötődő költségek egy részét.
23. A vizsgáló véleménye szerint a védjárdák vonatkozásában a kizárólagos kivitelezési jog nem vitatható, hiszen a Ttv. 6. § (1) bekezdése értelmében a sírhelytáblák megépítéséhez és kialakításához tartozó tevékenység a temető tulajdonosának feladata, melyről saját maga gondoskodik, vagy szerződés útján ezt a feladatot gazdálkodó szervezet látja el. Az alépítmények tekintetében sem műszaki-, sem pedig jogi oldalról nem indokolható. E feladatokat bármely szakképesítéssel rendelkező vállalkozás a megadott dokumentáció alapján el tudja végezni.
24. Emlékeztetett arra, hogy a mintaoltalmi védelem nem biztosíthat kizárólagossági jogot mert az koncepcióra és nem termékre vonatkozik, és a kérelem még egyébként nem lett elbírálva.
25. A vizsgáló jogsértés megállapítását, a törvénybe ütköző magatartás további folytatásától való eltiltást és az önkormányzat esetében bírság kiszabását javasolta.

VI. Az eljárás alá vontak álláspontja

26. Az önkormányzat a kizárólagossági szerződést a temetési kultúra fejlesztésére irányuló szándékkal indokolta. Hangsúlyozta, hogy ez a cél az önkormányzat számára kedvező feltételekkel valósul meg, mert a fejlesztés a kivitelező előfinanszírozásában valósul meg. Hangsúlyozta, hogy a Szerződés csak a piac (a temetkezési helyek) egy részét érinti és a síremlék állítási szolgáltatásoknak csak egy körére terjed ki.
27. Finta Sándor előadta, hogy az egységes temetői kép csak a fent említett munkafeladatot kivitelezésére biztosított kizárólagossági jog révén érhető el, illetve tartható fenn, ugyanis például egyébként megszakad a járdarendszer folytonossága, ezzel dől az egységes egyszintű beépítés lehetősége, értelmét veszti az egész koncepció.

Hangsúlyozta, hogy a kizárólagossági jogot biztosító 2001. évi szerződés csak az alapfelépítményig biztosít kizárólagosságot. A síremléket, azaz az építmény fekvő részét a temetkező bármely sírkövestől beszerezheti. Továbbá emlékeztetett rá, hogy a szerződés értelmében mindig biztosítani kell 5-5 alapfelépítményt előre készen a választék biztosítása érdekében. Jelezte azt is, hogy a harmadik vállalkozó számára is felajánlotta alvállalkozói kivitelezői közreműködés lehetőségét, amitől Bihari elzárkózott. (Lásd a Vj-128/2004/4. számú iratot.)

Emlékeztetett arra, hogy előfinanszírozza a sírhelyek elkészítésének egy részét és a koncepciót ellenszolgáltatásképpen ingyen elkészítette el.

VII. Jogi háttér

28. A Tpvt. 11. §-a rendelkezik a gazdasági versenyt korlátozó megállapodások tilalmáról. A 11. § (1) bekezdés szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, amely a gazdasági verseny korlátozását, megakadályozását célozza, vagy ilyen hatást fejthet ki. A (2) bekezdés példalázó jelleggel nevesít olyan eseteket, melyek versenykorlátozóak lehetnek. Az f) pont szerint tilos a piacra lépés akadályozása. Nem versenykorlátozó egy megállapodás, ha egymástól nem független vállalkozások között jön létre, vagy ha csekély jelentőségű. A Tpvt. 13. § (2) bekezdése szerint csekély jelentőségű a megállapodás, ha a megállapodást kötő feleknek és az azoktól nem független vállalkozásoknak az együttes részesedése az érintett piacon a tíz százalékot nem haladja meg. Nem alkalmazható ez a kivétel azonban azokban az esetekben, amikor a megállapodás a vételi vagy az eladási árak versenytársak közötti közvetlen vagy közvetett meghatározására, vagy a piac versenytársak által történő felosztására irányul.
29. Tpvt. 14. § (1) alapján az érintett piacot a megállapodás tárgyát alkotó áru és földrajzi piac figyelembe vételével kell meghatározni. A (2) bekezdés értelmében a megállapodás tárgyát alkotó árun kívül figyelembe kell venni a - felhasználási célra, az árra, a minőségre és a teljesítés feltételeire tekintettel - ésszerűen helyettesíthető árukat (keresleti helyettesíthetőség), továbbá a kínálati helyettesíthetőség szempontjait. A (3) bekezdés szerint érintett földrajzi terület az, amelyen kívül a fogyasztó nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut beszerezni, vagy az áru értékesítője nem, vagy csak számottevően kedvezőtlenebb feltételek mellett tudja az árut értékesíteni.
30. A Tpvt. 16. § szerint megállapodások meghatározott csoportjait a kormány rendeletben mentesítheti a 11. §-ban foglalt tilalom alól. A csoportmentességből fakadó mentesítés területeit és kereteit a gépjármű ágazatban a vertikális megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alóli mentesítéséről szóló 19/2004. (II.13.) számú kormányrendelet, a biztosítási megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alóli mentesítéséről szóló 18/2004. (II.13.) számú kormányrendelet, a technológia-átadási megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alóli mentesítéséről szóló 86/1999. (VI.11.) számú kormányrendelet, a szakosítási megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alóli mentesítéséről szóló 53/2002. (III.26.) számú kormányrendelet, a kutatási és fejlesztési megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alóli mentesítéséről szóló 54/2002. (III.26.) számú kormányrendelet, a vertikális megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alóli mentesítéséről szóló 55/2002. (III.26.) számú kormányrendelet határozza meg.
31. A Tpvt. 17. § (1) szerint a Gazdasági Versenyhivatal egyedi kérelem alapján hozott határozattal is mentesítheti a 11. §-ban foglalt tilalom alól a megállapodást vagy a tervezett megállapodást, ha az alábbi négy feltétel egyidejűleg teljesül: a) az hozzájárul a termelés vagy a forgalmazás ésszerűbb megszervezéséhez, vagy a műszaki vagy a gazdasági fejlődés előmozdításához, vagy a környezetvédelmi helyzet vagy a versenyképesség javulásához; b) a megállapodásból származó előnyök méltányos része a fogyasztóhoz jut; c) a gazdasági verseny velejáró korlátozása vagy kizárása a gazdaságilag indokolt közös célok eléréséhez szükséges mértékben nem haladja meg; és d) nem teszi lehetővé az érintett áruk jelentős részével kapcsolatban a verseny kizárását. A szóban forgó törvényhely (2) bekezdése értelmében a mentesítési határozatban a mentesítés időtartamát is meg kell határozni, továbbá a mentesítés hatálya előzetes vagy utólagos feltételhez köthető, illetve kötelezettség írható elő. A (3) bekezdés szerint a megállapodást mentesítő határozat hatálya visszahat a megállapodás megkötésének

- időpontjára. A mentesítés előzetes feltételhez kötése esetén a mentesítés a feltétel teljesülésével válik hatályossá. Utólagos feltételhez kötött mentesítés megadásától hatályos, azonban a feltétel nem teljesülése esetében hatályát veszíti.
32. A Tpvt. 18. § (2) bekezdése szerint a GVH-tól kérni kell a megállapodásnak vagy tervezett megállapodásnak a 11. §-ban megfogalmazott tilalom alól a 17. § alapján történő mentesítését. A Tpvt. 20. §-a szerint annak bizonyítása, hogy a megállapodás vagy tervezett megállapodás nem minősül a 11. § értelmében a gazdasági versenyt korlátozó megállapodásnak, vagy mentesül, illetve mentesíthető a tilalom alól a 16. és 17 §-ok alapján, azt terheli, aki ennek megállapítását kéri.
 33. A Tpvt. 67. § (2) és (3) bekezdései értelmében versenyfelügyeleti eljárás hivatalból is indítható, ha megállapítást nyer, hogy a 18. § (2) bekezdése szerinti mentesítés kérelmezésének helye lett volna, de azt elmulasztották.
 34. A versenytanács a Tpvt. 77. § (1) bekezdés b) pontja szerint a 67. § (3) bekezdése alapján indított eljárásban a gazdasági versenyt korlátozó megállapodást mentesítheti a tilalom alól. A d) pontja szerint megállapíthatja a vizsgált magatartás törvénybe ütközését. Az e) pont szerint elrendelheti a törvénybe ütköző állapot megszüntetését, az f) pont szerint megtilthatja a törvény rendelkezéseibe ütköző magatartás további folytatását, a g) pont szerint törvénybe ütköző magatartás esetében kötelezettséget írhat elő. A Tpvt. 78. §-a szerint a versenytanács bírságot is kiszabhat azzal szemben, aki a Tpvt. rendelkezéseit megsérti. A bírság összege legfeljebb az eljárás alá vont vállalkozás előző üzleti évben elért nettó árbevételének tíz százaléka lehet. A bírság összegét az eset összes körülményeire - így különösen a jogsérelem súlyára, a jogsértő állapot időtartamára, a jogsértéssel elért előnyre, a jogsértő felek piaci helyzetére, a magatartás felróhatóságára, az eljárást segítő együttműködő magatartására, a törvénybe ütköző magatartás ismételt tanúsítására - tekintettel kell meghatározni. A jogsérelem súlyát különösen a gazdasági verseny veszélyeztetettségének foka, a fogyasztói érdekek sérelmének köre, kiterjedtsége alapozhatja meg.

VIII. A versenytanács döntése

35. A Tpvt. tilalmába ütközik, ha a vállalkozások és a gazdaság egyéb egymástól független szereplői versenykorlátozó megállapodást kötnek, vagy piaci magatartásukat összehangolják és ezáltal piaci magatartásukat nem önállóan, hanem egymással együttműködve gyakorolják.
36. A versenykorlátozó magatartás megállapítása kapcsán a bizonyítási teher a versenyhatóságon van. Az adott tényállás esetén a bizonyítottság alapvető feltétele volt, hogy egyértelmű igazolást nyerjen az érintettek között létrejött versenykorlátozó megállapodás. A Szerződés másolata a GVH rendelkezésére áll, az abban foglaltakat maguk az érintett felek sem tagadták. A Szerződésben az önkormányzat kizárólagos kivitelezési jogot ad Finta számára.
37. A versenytanács szerint a Szerződés alkalmas a gazdasági verseny korlátozására, mivel az a piacra lépést akadályozza, ezért sérti a Tpvt. 11. §-ában, annak is különösen a (2) bekezdés f) pontjában foglaltakat.
38. Amint az a fenti 7. pontban lévő adatokból megállapítható a Szerződéssel érintett piaci részesedés a 10 százalékot meghaladja, így a Szerződés nem tekinthető csekély jelentőségűnek.
39. A Tpvt. 11. §-ának tilalmába ütköző magatartás esetén a GVH-nak hivatalból vizsgálnia kell azt is, hogy a vizsgált magatartás a Tpvt. 16. §-a alapján valamely csoportmentességi rendelet hatálya alá esik-e, illetve, kérelemre azt, hogy a Tpvt. 17. § (1) bekezdése alapján egyedileg mentesíthető-e. A magyar kormány csoportmentességben részesítette

egyres kutatási és fejlesztési, illetve szakosítási és technológia átadási, vagy biztosítási és gépjármű-forgalmazási és szerviz-megállapodásokat, valamint a vertikális megállapodások egyes csoportjait. Megállapítható, hogy a jelen eljárásban vizsgált magatartás nem tartozik egyik csoportmentességi rendelet hatálya alá sem. Ugyanakkor a versenytanács lát lehetőséget egyedi mentesítés megadására korlátozott időszakra, melyet az eljárás alá vontak a Vj-128/2004/16. számon nyilvántartott beadványukban maguk is kérelmeztek.

40. A versenytanács megítélése szerint a Szerződés a Tpv-t.-ben megfogalmazott feltételek teljesülése miatt egyedileg mentesíthető a versenykorlátozó megállapodás kötésének tilalma alól.

A Szerződés révén a túrkevei temetők érintett parcelláiban - a megfogalmazott elvárásoknak megfelelően – előrendezett és egységes temetői kép, védjárda hálózat alakítható ki, továbbá lehetővé tette az előfinanszírozást, ami a Tpv-t. 17. § (1) bekezdés a) által megfogalmazott pontjával összhangban, a szolgáltatás és forgalmazás ésszerűbb megszervezését jelenti méretgazdaságossági megfontolások miatt.

A Szerződés következtében az erőforrás korlátos önkormányzat elhanyagolt temetői részt be tud vonni a szolgáltatásba, kultúrált temetői környezet alakulhat ki, aminek előnyét a Tpv-t. 17. § (1) bekezdés b) pontjában megfogalmazott elvárásoknak megfelelően a temetői szolgáltatást igénybe vevő lakosok, azaz a fogyasztók látják nyilvánvalóan.

A Szerződés csak a sírok alépítményeinek és a védjárdáknak az építésére vonatkozik, aminek kiadásvonzata a síremlékállítás becsült költségének a negyedét teheti ki. A megállapodás e korlátozott jellege - a Tpv-t. 17. § (1) bekezdés c) pontjával összhangban - a megfogalmazott közös cél eléréséhez szükséges mértéket nem haladja meg.

A 2001. április 20-i Szerződés a három köztemető tervezett sírhely kapacitásának alig több, mint negyedére terjed ki és így a Tpv-t. 17. § (1) bekezdés d) pontjában megfogalmazott elvárásoknak megfelelően a verseny az érintett piac jelentős részén továbbra is fennmarad. Ezt igazolják empirikusan a 7. pontban ismertetett szám adatok is.

41. A fentiek alapján a versenytanács a kérelmezők által megkötött szerződést bár versenykorlátozónak tartja, 2008. május 31-ig egyedi mentesítésben részesíti a Tpv-t. 17. § (1) és (2) bekezdésére tekintettel.

IX. Egyéb kérdések

42. A versenytanács határozatát az ügyfelek kérelmére tárgyaláson kívül hozta meg.
43. A határozat elleni jogorvoslati jogot a Tpv-t. 83. § (1) bekezdése tartalmazza.

Budapest, 2005. május 31.